

СИДОРОВ В. В., магістрант

Науковий керівник – **ОРДІН Ю. М.**, канд. вет. наук
Білоцерківський національний аграрний університет
yuriy.ordin@btsau.edu.ua

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЛІКУВАННЯ КОРІВ ЗА МАСТИТУ

Одержані результати клініко-експериментальних досліджень з порівняльної оцінки методів лікування корів, хворих серозним та катаральним маститом, продемонстрували, що найбільш ефективним є введення комплексу препаратів у формі електроліту інтраабдомінально, потім коротка новокаїнова блокада запропонована Д. Д. Логвиновим і найменш ефективне застосування в порожнину молочної цистерни суспензії препарату Syntarpen.

Ключові слова: мастит, лікування, інтрацистернально, інтраабдомінально, електроліт.

Для лікування корів, хворих на мастит, запропоновані різні лікарські форми і схеми їх застосування. Так, ряд дослідників [1], допускаючи, що мастит спричиняється різними мікроорганізмами, основною задачею лікування вважають дію на біологічні агенти водними розчинами антибіотиків, знезаражуючих і інших лікарських засобів шляхом введення їх інтрацистернально, чи в паренхіму вим'я. Однак, практичні ветлікарі [2], одержавши за лікування маститно-недужих корів вказаним методом негативні результати, висловлюються проти місцевого лікування. Широкого розповсюдження у ветеринарії і медицині одержали комплексні методи патогенетичної терапії корів за враження молочної залози у [3]. Комплексне лікування (введення електроліту) направлене на організм в цілому [4]. Так, новокаїн, концентруючись у вогнищі гострого запалення діє бактеріостатично на збудників запалення вим'я, а АСД підвищує захисні пристосування і репаративні процеси в організмі. Борглюконат кальцію діє проти запально, спазмолітично, проти алергічно, кровозупинно. Глюкоза вирівнює осмотичний тиск між тканинними рідинами і плазмою крові, активує біохімічні процеси в тканинах, також діє проти токсично.

Беручи за основу нами подане у літературному огляді ми обрали за мету визначити поширеність маститу у корів товариства з обмеженою відповідальністю „Прогрес”, обґрунтувати і апробувати методи лікування хворих та розробити план діагностичних і профілактичних заходів з його усунення.

Результати проведених нами досліджень свідчать про широке розповсюдження маститу серед корів стада СТОВ „Прогрес” Золотоніського району Черкаської області (26 % – 39% залежно від пори року).

Враження вим'я лактуючих корів реєструється на протязі всього року, з тенденцією до збільшення захворюваності в зимово-весняний період. Це пов'язано, очевидно, з впливом несприятливих кліматичних факторів, похибками в годівлі і утриманні тварин. Крім того цей період в основному співпадає з часом масових отелів, а як відмічають багато дослідників, частіше захворювання виникає в перший місяць після отелу, так як проникність тканин молочної залози в цей період найвища. Серед клінічно виражених вражень вим'я найбільш часто реєструється серозний і катаральний мастит (42 % і 24 % відповідно).

Провідними причинами виникнення маститу у лактуючих корів і факторами, що сприяють його поширюванню, є порушення умов утримання і годівлі тварин, недотримання правил санітарії та машинного доїння.

За визначення терапевтичної ефективності 3-х методів лікування корів, хворих серозними і катаральним маститом, нами отримані позитивні результати від застосування електроліту (новокаїн, глюкоза, борглюкоконат Са, АСД фракція-2) і новокаїнової блокади нервів вим'я за методикою проф. Д. Д. Логвинова. Дані ефективності лікування маститно-недужих корів відображено в таблиці 1.

Таблиця 1 – Дані ефективності лікування корів, хворих на серозний і катаральний мастит

№ п/п	Показники	Метод лікування:		
		Електроліт-інтраабдоминально	Новокаїн-над-вим'янно	Syntarpen-інтрацистернально
1.	Кількість ін'єкцій	1,5	2,1	12,6
2.	Кількість днів лікування	3,1	3,8	6,3
3.	Вартість лікарських засобів, грн.	47,76	31,9	801,4
4.	Витрачено часу на лікування, хв.	13,8	15,5	44,5
5.	Втрати молока за один день лактації, кг.	4,3	5,7	8,4
6.	Втрати молока за один день після одужання, кг.	1,4	1,9	4,2
7.	Втрати молока за лактацію, кг.	53,8	97,4	128,2

Аналіз даних таблиці 1 позначає, що за використання електроліту інтраабдоминально затрати часу на лікування вдалось скоротити в 3,2 рази в порівнянні із застосуванням суспензії Syntarpen, а за застосування новокаїну – в 2,9 рази.

Вартість лікарських речовин, що входять в склад експерименту, виявилась в 16,6 рази меншою ніж вартість суспензії Syntarpen, а за застосування новокаїну – в 25,0 рази меншою ніж вартість препарату Syntarpen. Отже, ефективність перших двох методів лікування хворих маститом корів була вищою за всіма показниками у порівнянні з групою корів, яких лікували Syntarpenом.

Лікування корів, хворих клінічною формою маститу, електролітом продовжувалось 2 – 4 доби. Після лікування наставало клінічне одужання і відновлення якості молока в уражених долях в 97,3 % випадків.

Більшість зарубіжних і вітчизняних вчених рекомендують для ліквідації запального процесу у молочній залозі застосовувати антибактеріальні засоби в порожнину молочної цистерни, чим забезпечується можливість контактування апарату зі збудниками захворювання.

Одержані нами результати лікування корів, хворих серозним та катаральним маститами, показують, що застосування розчинів антибіотиків, у порожнину молочної цистерни через канал соска, частим здоюванням і застосуванням масажу вим'я є малоефективним і в більшості випадків приводить до подовження строків лікування і не рідко викликає ускладнення.

Результати наших досліджень свідчать про те, що введені розчини внутрішньоцистернально за маститу викликають додаткове подразнення слизової оболонки цистерни і молочних ходів вим'я і цим сприяють посиленню запальної реакції і розростанню сполучнотканинних елементів. Так, після першого введення розчинів антибіотиків у 50% корів відмічалось посилення запальної реакції ураження четвертей і після багаторазових введень – у 35,0% корів настала часткова індурація молочної залози і цистерни і у 20,0% виникла тугодійність.

На основі результатів власних досліджень і даних літератури вважаємо, що внутрішньочеревне введення електроліту за лікуванні корів, хворих маститами, має більше переваг в порівнянні з внутрішньоцистернальним. Препарати, введені внутрішньочеревно всмоктуються із током крові проникають в усі тканини організму, в тому числі і вим'я. Введені внутрішньоцистернально речовини всмоктуються у малій кількості і майже не проникають в молочні ходи і альвеоли в наслідок здавлювання або закупорки їх просвіту згустками казеїну і фібрину.

Наслідки наших досліджень показують, що блокада нервів вим'я за методикою Д. Д. Логвинова є ефективним способом за лікування корів, хворих серозним маститом чи гострим катаром цистерни і молочних ходів. При цьому клінічне одужання і відновлення нормальної

якості молока в уражених часток відмічалось на другу добу після дворазової блокади у 80 % випадків і після триразової в 100 % випадків.

На сонові одержаних результатів вважаємо, що коротка новокаїнова блокада може бути з успіхом застосована у корів за серозного маститу та гострому катарі цистерни і молочних ходів.

В заключення виконаної роботи по порівняльній оцінці методів лікування корів, хворих на мастит, слід відмітити, що ефективність лікувальних засобів необхідно оцінювати по їх впливу на вим'я і організм в цілому. Засоби, які викликають подразнення і посилення запальної реакції не слід застосовувати для лікування корів, хворих на мастит.

Одержані результати порівняльної оцінки методів лікування корів, хворих на мастит дозволяють нам рекомендувати комплексний метод для широкого впровадження у виробництво.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Батраков А. Я. Современные аспекты диагностики и лечения коров при мастите. Ветеринария. 2018. № 10. С. 41 – 43.
2. Aghamohammadi M.P., Dufour S. M. Herd-level mastitis associated costs on Canadian. Dairy farms. FrontVet Sci. 2018. 5. P. 100–111.
3. Bardhan D. Estimates of economic losses due to clinical mastitis in organized dairy arms. Indian J. Dairy Sci. 2013. 66. P. 168–172.
4. Das D., Panda S. K., Jena B., Sahoo A. K. Economic impact of subclinical and clinical mastitis in Odisha, India. Int J Curr Microbiol App Sci. 2018. 7(03). P. 3651–3654.

УДК: 636.4.09:618.1

КУХАР С.Р., магістрант

Науковий керівник – **ПЛАХОТНЮК І.М.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЕФЕКТИВНІСТЬ СТИМУЛЯЦІЇ СТАТЕВОЇ ЦИКЛІЧНОСТІ У СВИНЕЙ

Анотація. Найбільш ефективним методом стимуляції статевої циклічності у ремонтних свинок є поєднання препаратів, що відновлюють фолікулогенез (альтрезин), сприяють росту фолікулів (синхронстім) та синхронізують овуляцію (супергестран). Таке лікування сприяє збільшенню на 10–30 % кількості осіменених і супоросних свинок та на 2,7–4,6 поросят на одну свиноматку.

Ключові слова: ремонтна свинка, статевий цикл, альтрезин, синхронстім, супергестран.

Для забезпечення на свинофермах оптимальних показників з відтворення основна робота спеціалістів повинна бути зосереджена на ідеальному управлінні в період опоросу та лактації так як різні порушення технологічних процесів у цей час будуть впливати на повноцінність прояву охоти та якість осіменіння. Хоча неякісне ведення свиноматок після осіменіння та під час вагітності також може погіршити репродуктивний потенціал свиней [1].

Виробники свиней і генетичні компанії постійно повідомляють про збільшення кількості свиней на свиноматку в рік, що з часом призвело до помітних поліпшень у роботі свинарських репродукторів. Деякі господарства для збільшення виходу поросят за рік застосовували скорочення підсосного періоду (менше 21 доби). Однак, було встановлено, що короткі лактації негативно впливають на розвиток фолікулів після відлучення, повноцінність овуляції, інтервал від відлучення до прояву статевої циклічності та сприяють зменшенню кількості і якості новонароджених поросят [1].

Інший підхід до збільшення кількості поросят в рік полягає в осіменінні лактуючих свиноматок. Так, останнім часом за рахунок генетичного відбору і вдосконалення менеджменту, сучасні лінії свиноматок мають меншу ймовірність бути неплідними і більш сприйнятливі до індукції лактаційної овуляції. Хоча такі заходи дають суперечливі результати і не відповідають традиційному мисленню спеціалістів з відтворення свиней, які доводять, що початком репродуктивного циклу у свиноматок є відлучення [1, 2].